

Yrkesidentitets -utveckling på komvux

Tobias Lasse Karlsson
Filosofie doktor i pedagogik

Linköping Studies in Behavioural Science, Dissertations No. 255

Something to Do Something to Be

A study of students' vocational identity
formation in adult education.

Tobias Lasse Karlsson

li.u LINKÖPING
UNIVERSITY

Upplägg

- En kort översikt vad avhandlingsprojektet handlade om
- En genomgång av forskningsresultatet
- En detaljerad bild av (något röriga) resor genom utbildning
- Några medskick i form av
 - Filosofiska frågor
 - Uppmaning till interventioner
 - Vad som kan vara viktigt att jobba med
 - Ev. diskussionsfrågor om tid finnes

Vad min doktorsavhandling går ut på

- Longitudinell design.
- Fokus på komvuxelevers yrkesidentitetsutveckling.
- Intervjua komvuxelever i början, i slutet och ett år efter sin utbildning.
- Fyra artiklar och en inramning (kappa).

Vad min doktorsavhandling går ut på

- Golvläggare
 - 8 elever
 - Ett år lång utbildning
- Undersköterskor
 - 10 elever
 - Ett och ett halvt år lång utbildning

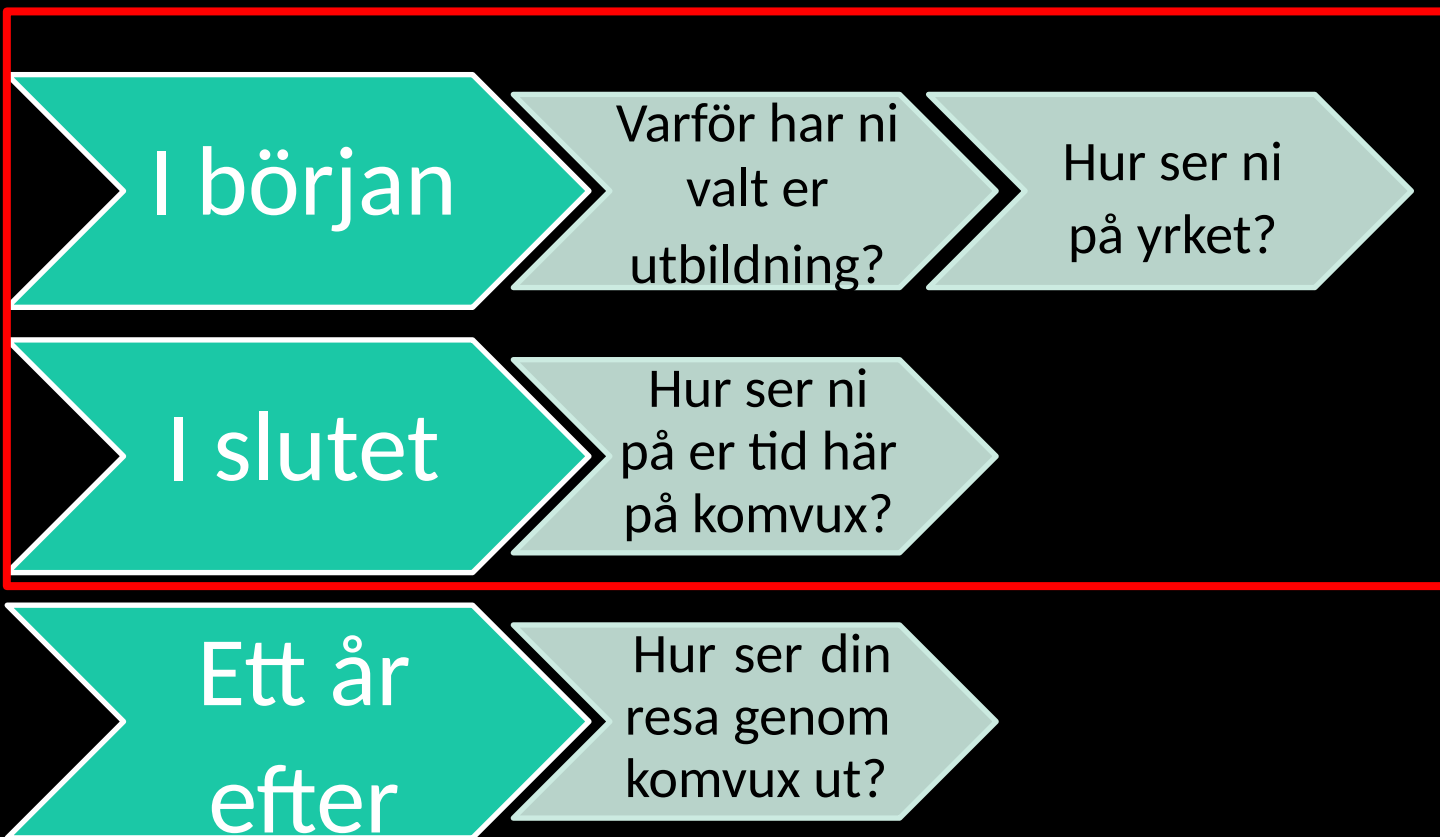
I början

I slutet

Ett år efter

Något kort om teori

- **Communities of practice**
 - Lärande sker i sociala sammanhang, yrkespraktiker.
- **Sense of self**
 - Din egen syn på dig själv påverkar hur du interagerar i miljöer.
- **Vocational habitus**
 - Som habitus, fast inramat av ett yrke
- **Trajectories**
 - Riktningar, sett till den egna (eller upplevda) utvecklingsriktningen i förhållande till yrket.

A Path Towards a Possible Future – Adult Students' Choice of Vocational Education

Tobias Karlsson¹ · Karolina Muhrman¹ · Sofia Nyström¹

Received: 20 January 2021 / Accepted: 12 October 2021 / Published online: 22 October 2021
© The Author(s) 2021

Abstract

Today's society is characterized by high unemployment, a prevailing trust in and demands for an academic degree, and an emphasis on the individual's own responsibility for their educational choices. This study aims to examine adults' vocational education choices, their intentions in connection with municipal adult education (MAE) studies, and how this relates to identity formation. The study is based on 18 interviews and compares students from two vocational MAE training programmes in assistant nursing and floor laying. The analysis has identified different pathways concerning adult students' decisions to enrol in municipal adult education and a specific vocational education and training (VET) programme. We see educational choices and paths in terms of underlying causes or as forward-looking rationalities. The results show that the process of identity formation is larger than simply one of vocational becoming within a vocational community of practice, since MAE studies involve a student's whole being, including both their personal identity trajectories and their vocational identity formation. With this article we hope to provide a foundation for a pedagogical discussion about student intentions, focusing on how different subjectivities affect students with regard to their future vocational becoming.

Keywords Adult student · Identity · Municipal adult education · Educational choice · VET

✉ Tobias Karlsson
Tobias.Karlsson@liu.se
Karolina Muhrman
karolina.muhrman@liu.se
Sofia Nyström
sofia.nystrom@liu.se

¹ Department of Behavioural Sciences and Learning (IBL), Linköping University, Linköping, Sweden

Being someone or doing something: How students in municipal adult education view their future vocation

Tobias Lasse Karlsson

Linköping University, Sweden
(tobias.karlsson@liu.se)

Abstract

Being an adult, deciding what to do with your life, and trying to understand the consequences of educational choices can be difficult. Vocational education and training (VET) programmes within the Swedish municipal adult education (MAE) offer an opportunity to learn a vocation, and last 6–18 months. This study aims to explore how adult VET students perceive desirable vocational habitus and is based on 18 interviews comparing students from two vocational MAE programmes in assistant nursing and floor laying. Semi-structured interviews were conducted at the beginning of the students' training and data were analysed using inductive thematic analysis. The results show that choosing a VET programme is a process of choosing what you want to do for work but also who you want to be. However, whether or not students see themselves as suitable is contrasted between how they perceive their future vocation and what the vocational community expects from them, which in turn affects their learning process and development of a vocational identity. Noticing the discrepancies between students' perceptions and vocational expectations can both reduce the risk of losing students during training and reduces the risk of reproducing unequal ideals.

Keywords: adult education, vocational education and training, vocational identity, municipal adult education

Adults between school and working life

Tobias Lasse Karlsson

Department of Behavioural Sciences and Learning, Linköping University, Linköping, Sweden

ABSTRACT

The aim of this study is to examine what it means to be a student in a vocational education and training programme in the municipal adult education system in Sweden and how the interplay between school and working life affects students' identity formation. To achieve this, 12 students from two different programmes have been interviewed at the end of their education: one group of assistant nurses and one group of floor layers. The results show that learning a vocation and developing a vocational identity is a journey through different practices with whom students both identify and dis-identify themselves. In these processes of identification, students can also undergo personal development in a broader sense or develop an identity as an adult. Understanding adult student identities, in particular how they see themselves as learners, can be beneficial for those working with and in adult learning. Furthermore, what the school teaches may conflict with the expectations and daily demands of working life, creating a divide between practices. Understanding the divide between school and working life, and how students are affected by this divide, can also facilitate the understanding of their vocational identity development process.

KEYWORDS

Adult education; adult learning; identity; vocational education; working life

Introduction

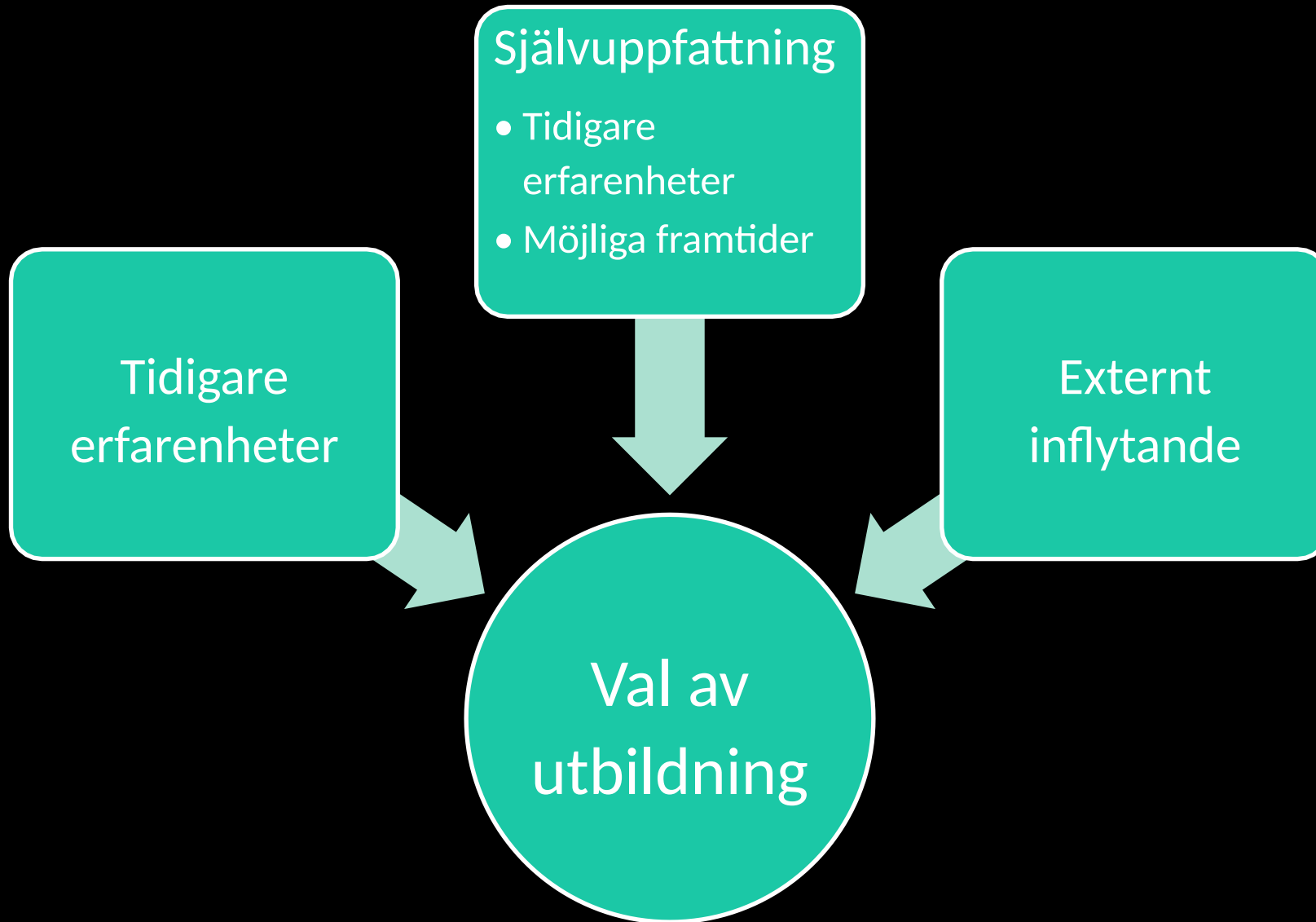
Lifelong learning is critical for adults to create opportunities for employment and equality. Through learning new, or developing existing, skills, adult education can help individuals grow both professionally and personally (Organisation for Economic Co-operation and Development 2021). However, how this happens and what influence lifelong learning has on students is not always overtly obvious.

There are many forms of schooling and education that deal with adult education, and, in Sweden, one of the most comprehensive is 'Komvux', the municipal adult education (MAE) system that as of 2021 included 413,590 students (SNAE 2022). The purpose of MAE is to, based on students' different needs and conditions, convey knowledge and support to students so that they can become more active members of

CONTACT Tobias Lasse Karlsson Tobias.karlsson@liu.se Department of Behavioural Sciences and Learning, Linköping University, Linköping, Sweden

© 2023 The Author(s). Published by Informa UK Limited, trading as Taylor & Francis Group
This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited. The terms on which this article has been published allow the posting of the Accepted Manuscript in a repository by the author(s) or with their consent.

Något kort resultat från publicerade artiklar

A Path towards a possible future (publicerad)

- Överlag, att välja en yrkesutbildning är att välja en identitet, vem man vill bli och vill vara.
- Till detta finns ett allmänt behov av en pedagogisk diskussion kring elevers intentioner med utbildning med målet att lägga fokus på hur olika subjektiviteter inverkar på elevernas framtida yrkesblivande.

Karlsson, T., Muhrman, K., & Nyström, S. (2022). A Path Towards a Possible Future – Adult Students' Choice of Vocational Education. *Vocations and Learning*, 15(1), 111-128. doi:10.1007/s12186-021-09280-6

A Path towards a possible future (publicerad)

- Elevernas bild av sina möjligheter vid val av utbildning.
- Eleverna agerar och gör val utifrån dessa bilder.
 - Ex: “välja golvläggartutbildning för det finns behov av golvläggare”
 - Ex: “välja usk-utbildning för det finns möjlighet att plugga vidare”
- Elevernas bild är däremot inte nödvändigtvis komplett
 - Ex: En stor dos främlingsfientlighet inom golvläggarbranchen försvårar APL (och jobbmöjligheter).
 - Ex: Högskoleutbildning kräver kurser av den sökande som inte ingår i kurspaketet.

Karlsson, T., Muhrman, K., & Nyström, S. (2022). A Path Towards a Possible Future – Adult Students’ Choice of Vocational Education. *Vocations and Learning*, 15(1), 111-128. doi:10.1007/s12186-021-09280-6

Being someone or doing something (publicerad)

- Överlag visar artikeln på hur elevernas yrkesval både kan vara ett val av om vad de "vill göra" men också en fråga om "vem" de vill vara.
- I detta lyfter artikeln hur diskrepansen mellan elevernas uppfattningar (om sig själva och om yrket) och yrkets förväntningar inte alltid är uttalade och att detta både riskerar att filtrera ut elever såväl som att reproducera ojämlika ideal

Karlsson, T. L. (2022). Being someone or doing something: How students in municipal adult education view their future vocation. *Nordic Journal of Vocational Education and Training*, 12(3), 71–94. <https://doi.org/10.3384/njvet.2242-458X.2212371>

Being someone or doing something (publicerad)

- Elevernas bild av yrkets förväntningar
 - Alltså hur de ser på vad de måste lära sig, t.ex: golvläggare behöver bara lägga golv, inget annat behöver man lära sig.
- Yrkesgemenskapen har förväntningar på eleverna
 - Där emellan finns en potentiell differens, t.ex: på en golvläggarfirma måste man interagera med folk och vara trevlig
- För stort steg mellan elevens faktiska kunskaper och de kunskaper som förväntas försvårar utbildningen.
 - Kan finnas pedagogiska svårigheter, ex. zpd ligger för långt bort, eleven uppfattar sig själv som olämplig, etc.

Karlsson, T. L. (2022). Being someone or doing something: How students in municipal adult education view their future vocation. *Nordic Journal of Vocational Education and Training*, 12(3), 71–94.
<https://doi.org/10.3384/njvet.2242-458X.2212371>

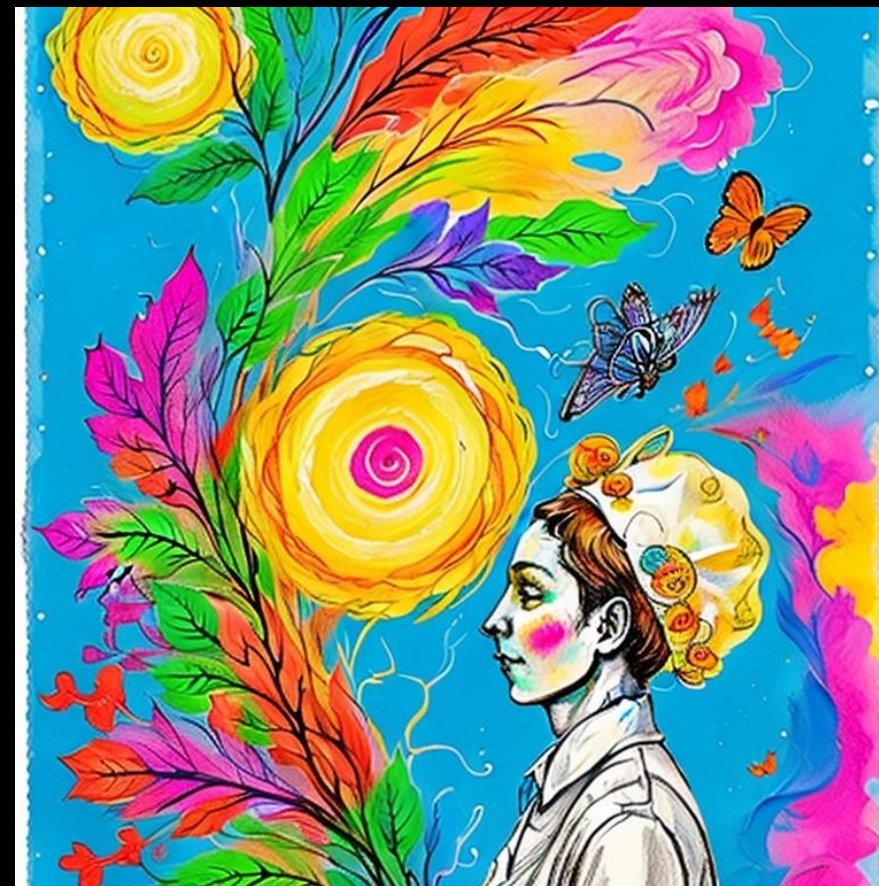

Adults between school and working life

(publicerad)

Överlag tyfter artikeln hur en yrkesidentitet både handlar om att identifiera och att avidentifiera sig med olika praktiker, men också att det kan uppstå en uppdelning mellan skola och arbetsliv

- I detta pekar artikeln på att förståelse för uppdelningen kan erbjuda insikter som kan hjälpa elever i sin yrkesidentitetsutvecklingsprocesser.

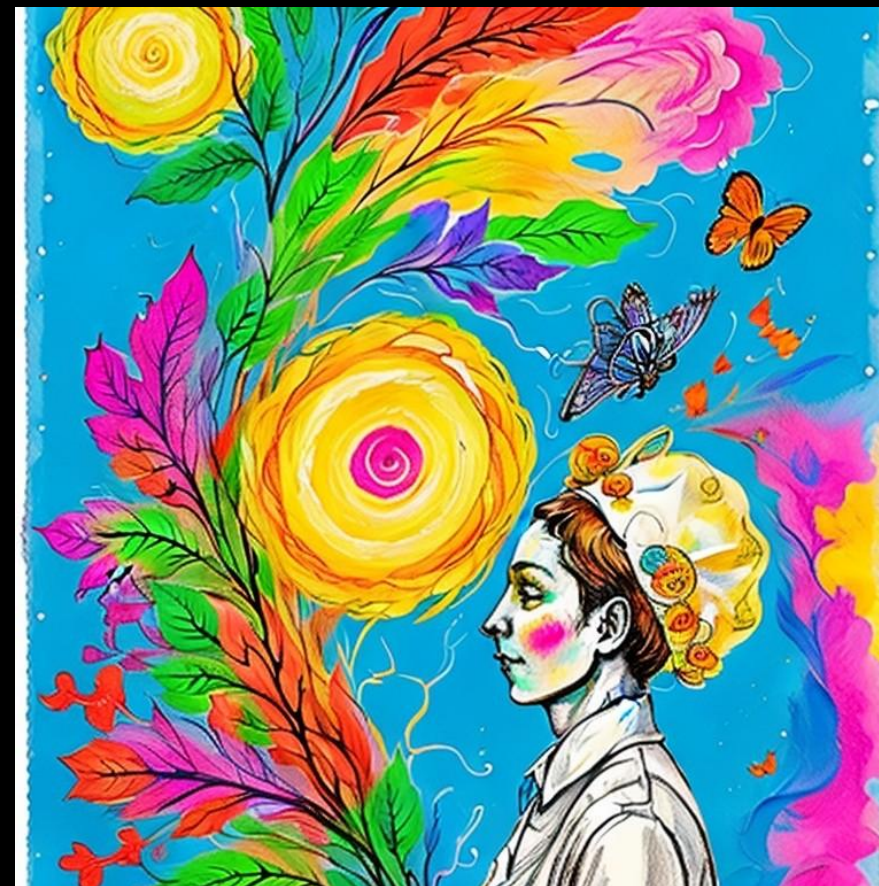

Adults between school and working life

(publicerad)

Man får sig ett yrke men utvecklas också som person

- Lärande i olika praktiker, skola och arbetsliv
 - Skolkunskaper är högt värderade ... Men APL representerar verkligheten
 - Potentiella konflikter ”mellan skolan och arbetslivet” (på gott och ont för båda praktikerna)
- Kortare utbildning ger mindre tid att utveckla en yrkesidentitet...
 - Men också färre chanser att ”misslyckas”
 - samt mindre tid att gå från en elev- till en yrkesidentitet.

Att ta med sig av artiklarna 1-3

- Elever påbörjar inte en utbildning som blanka blad
 - Elevers förutsättningar för studier bör inte tas för givet
 - Viktigt, av pedagogiska skäl, att prata om elevernas förväntningar på utbildning och framtid.
-

- Räcker det att lära sig vad man skall göra eller är det något man blir?
- I lärarlag, arbetslag, studiedagar och framför allt tillsammans med elever diskutera de olika ideal som förmedlas i utbildningen.
- Det pedagogiska arbetet med elevernas förväntningar bör följa arbetet med att utveckla elevernas kunskaper, förmågor och förhållningssätt.

Något mer om min fjärde artikel

Hur skall vi se på elevers resa genom Komvux?

Det kommer bli rörigt (det är lite tanken med det hela)

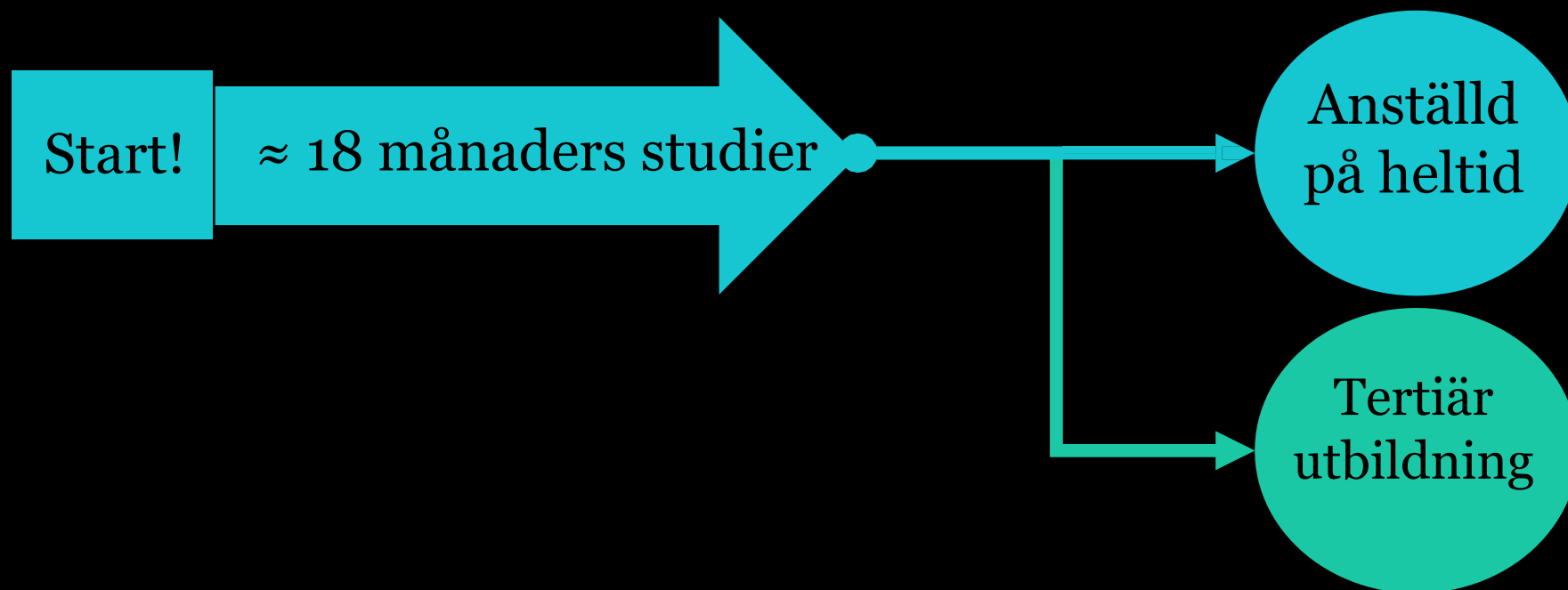

Trajectories and Perceptions (opublicerad)

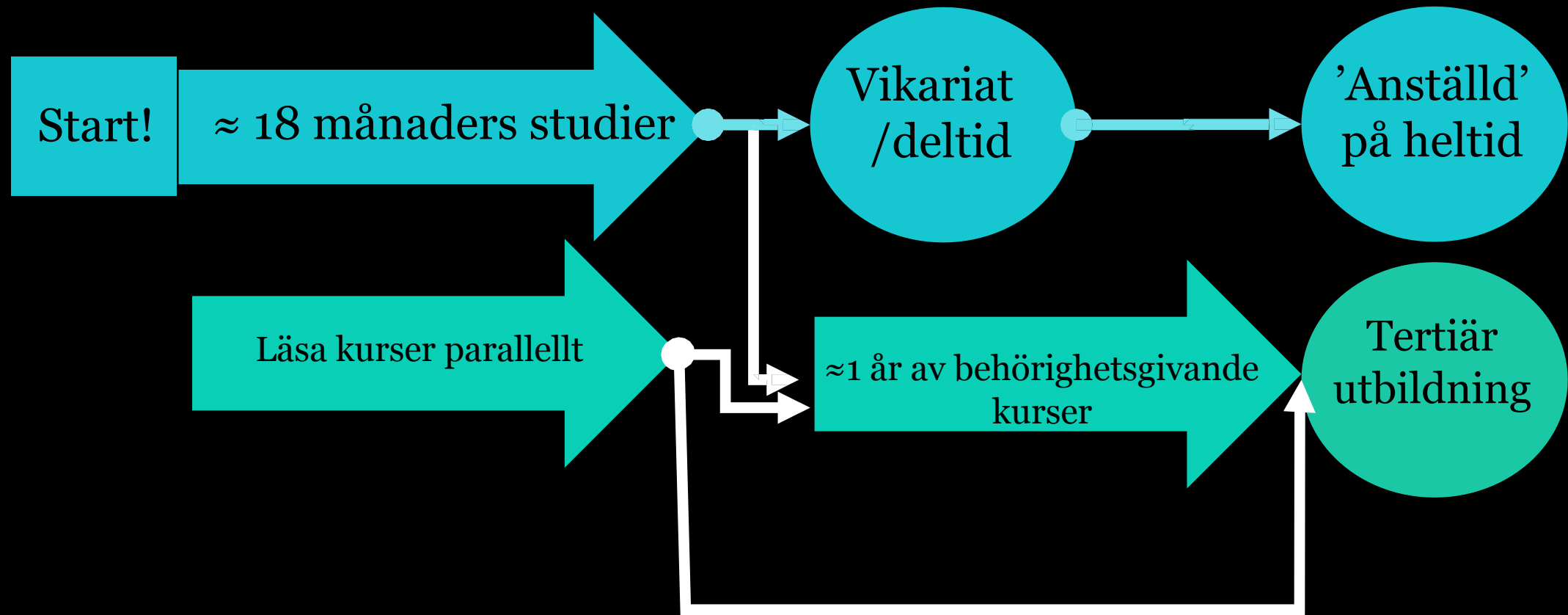
- 5 Undersköterske-elever ett år efter deras utbildning tagit slut.
- Lätt att tänka ”hur går det med jobbet inom yrket du utbildade dig till”.
- Två har vikarierat och jobbat som personlig assistent.
 - Varav den ena precis fått en fast tjänst som undersköterska.
- Två läste fler komvuxkurser för att bli behöriga till högskoleutbildning.
- En jobbade som möbelsäljare och skulle flytta för att bli chef.

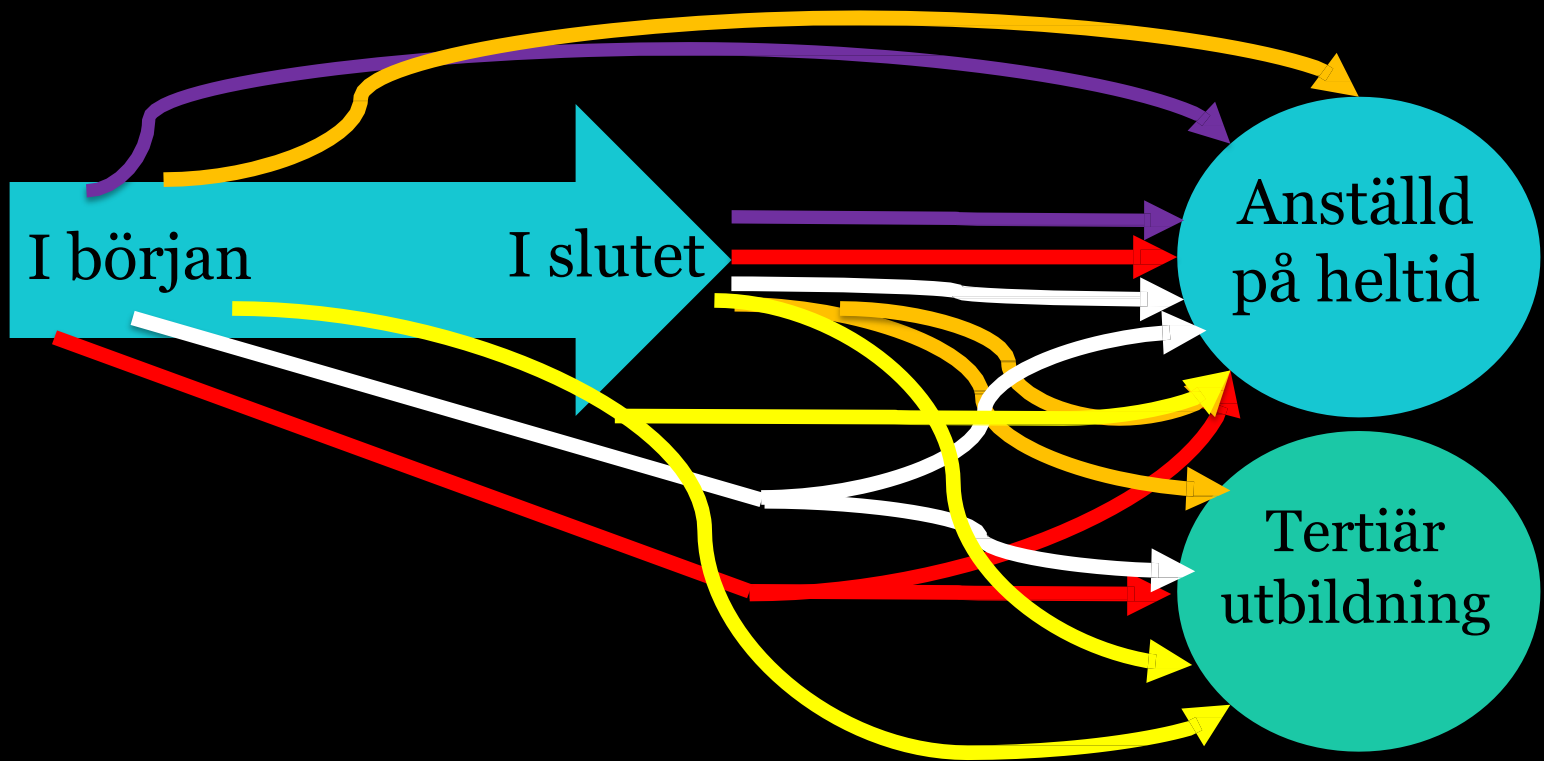

Hur en undersköterskeutbildning uppfattas (och medieras)

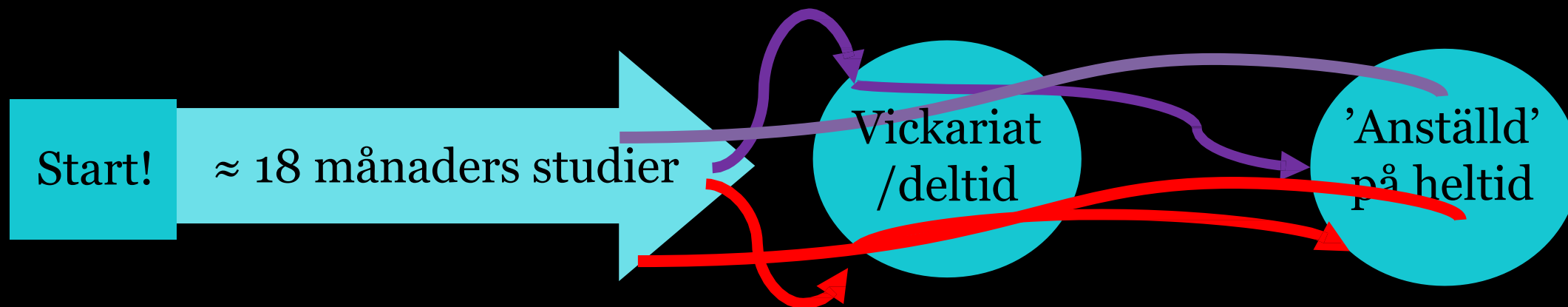

En "troligare" bild av vad de star inför

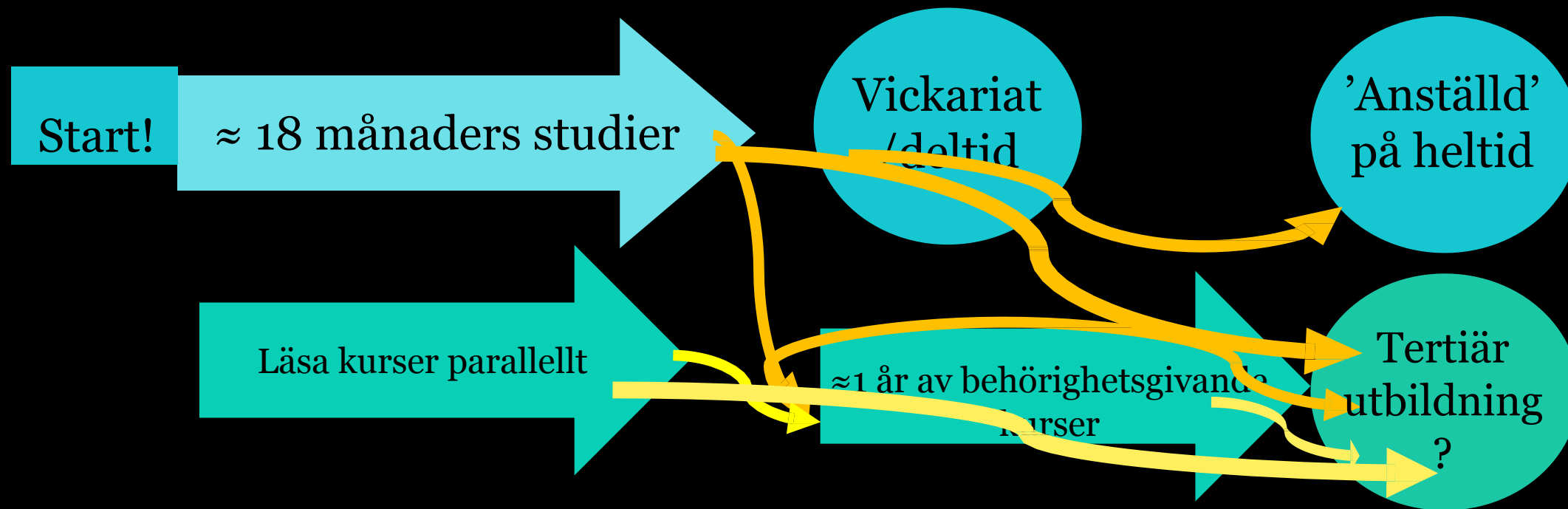

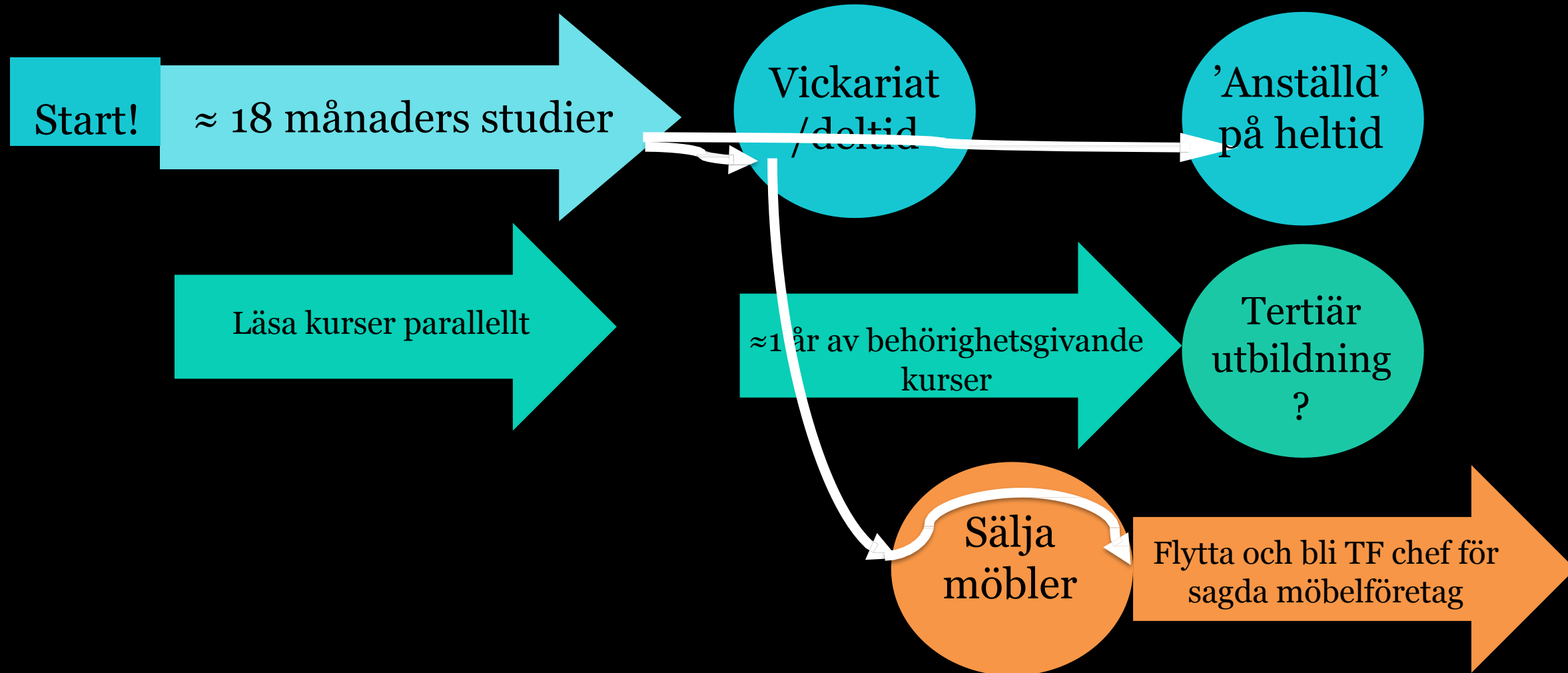
Deras resa sett med facit i hand

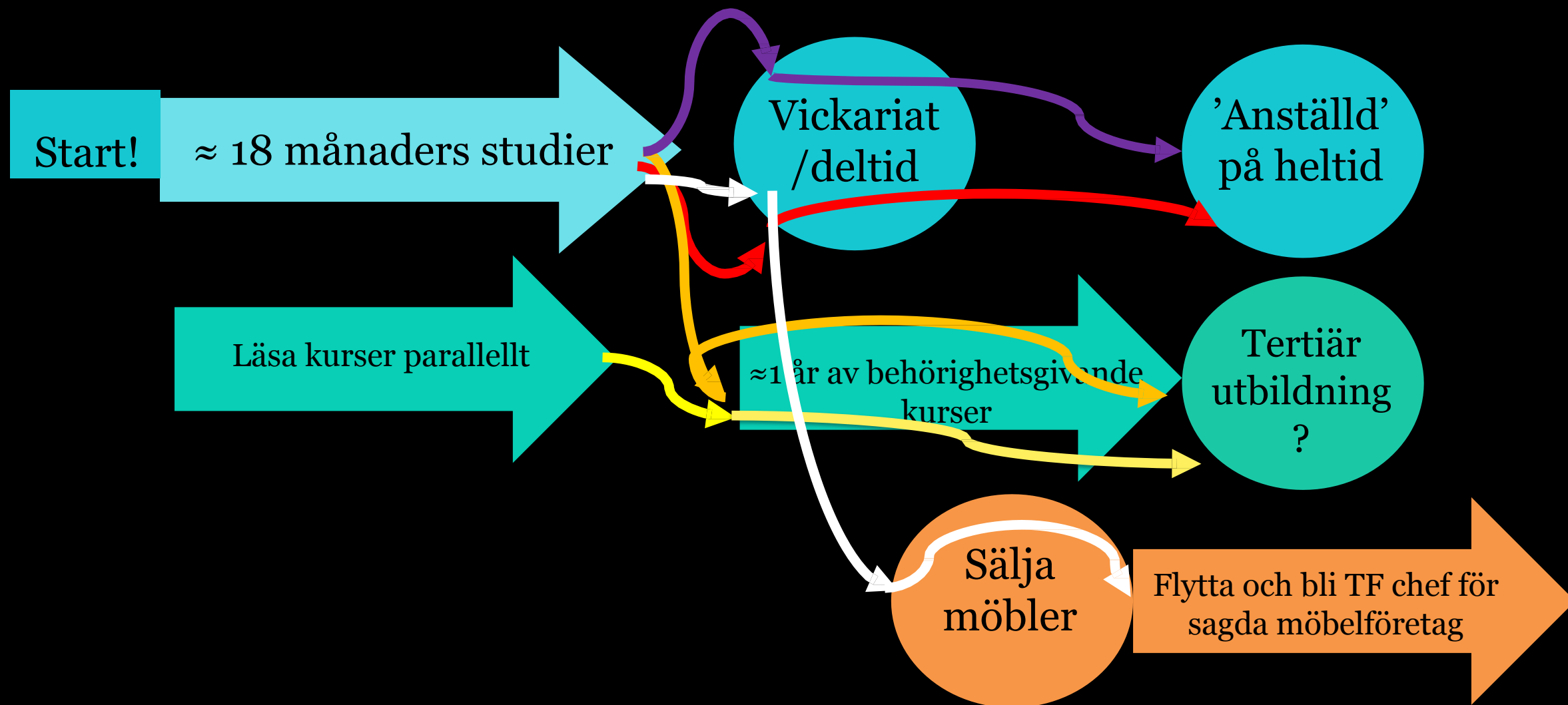
Deras resa sett med facit i hand

Deras resa sett med facit i hand

Deras resa sett med facit i hand

- Heltid->Heltid
 - “rak linje in i yrket”
- Heltid/Studier->Heltid
 - “rak linje in i yrket”
- Heltid->Heltid/Studier
 - Utvecklat en ”lärandeidentitet”
- Heltid/Studier->Studier
 -
- Heltid/Studier->Heltid

- Deltid->Heltid
- Deltid->Heltid
- Komvux->sökt universitet
- Komvux->sökt universitet
- Deltid->möbelsäljare->chef

Mycket händer på Komvux

Självförtroende ökar

- Av att klara en utbildning
- Lära sig ett yrkesspråk
- Utveckla sin svenska

Ökad inkludering

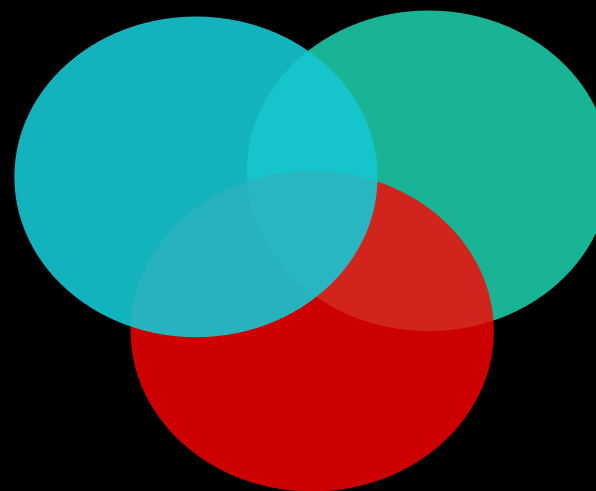
- Få möjlighet till jobb
- Bli en mer aktiv del av samhället

Identiteter formas

- Yrkesidentitet
- Andra identiteter, “plugghästen”, “vuxen”
- Från idealistiska till realistiska bilder av yrket

Färdigheter utvecklas

- För undersköterskeyrket
- För “arbetslivet” rent generellt
- För personlig utveckling

Mycket händer på Komvux

Självförtroende ökar

- Av att klara en utbildning
- Lära sig ett yrkesspråk
- Utveckla sin svenska

Ökad inkludering

- Få möjlighet till jobb
- Bli en mer aktiv del av samhället

Identiteter formas

- Yrkesidentitet
- Andra identiteter, “plugghästen”, “vuxen”
- Från idealistiska till realistiska bilder av yrket

Färdigheter utvecklas

- För undersköterskeyrket
- För “arbetslivet” rent generellt
- För personlig utveckling

“[De skall bara bli anställningsbara]”

“[Du kommer inte få jobb för du är inte född i Sverige]”

“[Biblioteket var stängt så jag kunde inte göra uppgiften]”

“[Det är pinsamt att de inte förstår min situation, att jag måste jobba]”

“[Jag började läsa böcker, jag blev en riktig plugghäst]”

Lite att ta med hem

Vilka är exempel på framgångssagor?

Enligt:

- Skolverket?
- Kommunen?
- SYV?
- Rektorererna?
- Lärarna?
- Arbetslivet?
- Studenterna själva?

Vad är en framgångsrik elev?

- En elev som:
 - Hoppas av efter 2 månader på grund av att
 - “det känns fel”, och läser annan komvuxutbildning?
 - “det känns fel”, och det är oklart vad personen gör?
 - Om eleven hoppas av efter 10 månader istället, går dina tankar annorlunda?
 - Slutför sina studier,
 - söker men får inte jobb inom yrket?
 - studerar annan komvuxutbildning?
 - studerar på högskola?
 - jobbar med något helt annat?

Interventioner

- Hur får man elever att “välja rätt”?
 - Rätt för vem?
 - Vad är ett bra val? Eller - hur skapas en framgångssaga?
- Skall man över huvud taget diskutera *framgång* i termer av konsekvenser?
 - Eller är det bättre att tala i framgång i termer av *medvetna val*?
 - Hur hjälper man elever göra informerade val?
 - Vad behöver du, som SYV, för kunskaper för att underlätta detta?
- Hur gör man som lärare/rektor/kurator/SYV/etc. för att ge en helhetsbild av vad en utbildning är och vad en utbildning kan leda till?

Mina medskick gällande vad som kan vara viktigt att jobba med

- **Samverkan mellan yrkeslärare och andra för att inneha kunskap om:**
 - utbildningsinnehåll,
 - övergångar mellan skola och arbete; i och efter utbildning, samt
 - professionsspecifik arbetsmarknadskunskap.
- **Hjälpa potentiella elever att göra informerade val**
 - Både innan och under utbildningen.
 - Om utbildningen utlovar övergång till högre studier, säkerställ att den gör det.
- **Uppföljningssamtal tidigt - och kontinuerligt**
 - Fokus på elevernas förväntningar, gärna i samband med att de prövar arbetsuppgifter (t.ex. I en verkstad).
 - Absolut i samband med att eleven provar på yrket (t.ex. På APL), gärna både före och efter APL
- **Ha diskussioner om vad som är “framgång”**
 - Mellan kollegor och ledning
 - Kollegialt, preciesera vilka krav skolan (och arbetslivet) har på elevernas kunskaper inom specifika kurser.
 - Kollegialt, preciesera vilka krav skolan (och arbetslivet) har på elevernas progression mellan olika kurser.
 - Gärna också kollegiala diskussioner hur olika lärare (alltså inte bara yrkeslärare) kan stödja progressionen inom ramen för sina kurser.

Frågor och funderingar?

Några diskussionsfrågor

- Hur kan Komvux organiseras för att bidra till både kunskapsutveckling och personlig utveckling?
- Hur kan Komvux organiseras för att ta till vara på vuxnas olika livserfarenheter?
- Vilka extra resurser finns tillgängliga? T.ex. språkstöd, extrakurser, mentorstid, SYV, EHT, etc.
- Hur kan Komvux underlätta för studenter som inte är födda i Sverige eller som har utmaningar relaterade till språk- eller kulturkunskaper, att komma in på arbetsmarknaden?
- Vilken roll kan lärare och personal på Komvux spela för att stödja studenternas personliga och yrkesmässiga utveckling, särskilt med tanke på elever med särskilda behov eller andra sårbarheter?
- Hur kan Komvux stödja studenternas övergång till arbetslivet eller fortsatta utbildningar efter komvux?
- Vad är idealet för "en framgångsrik komvuxelev" och hur formas komvux efter det idealet?
 - Följdfråga, hur är det med de som inte följer idealet?
- Hur jobbar man med de pedagogiska skillnaderna i att påverka elevernas kunskaper och färdigheter kontra deras inställning och uppfattning om yrket (och i förlängningen, sig själva)?

Övning - Hur bygger man den “perfekta eleven”?

- Jobbat med yrket
 - Aldrig
 - Prövat lite
 - Mycket
- Familjesituation
 - Ensamhushåll
 - Sambo
 - Familj
- Extrajobb
 - Inget
 - Inom yrket
 - Med något annat
- Motivation till komvux
 - Dittvingad av AF
 - Vill få ett jobb
 - Vill jobba med yrket
- Ålder
 - 20
 - 25
 - 45
- Utbildningsbakgrund
 - Grundskola
 - Gymnasial
 - Universitet
 - Annat yrke
- Erfarenhet av skolan
 - Positiv
 - Negativ
 - Ett nödvändigt ont
- Yrkesuppfattning
 - Naiv/idealistisk
 - Realistisk
 - Pessimistisk
- Självbild
 - Kan bara jobba “praktiskt”
 - Skall antingen bli läkare eller pilot
 - Har svårt för skolan
 - Skolan är en lätt match

Några referenser

Karlsson, T., Muhrman, K., & Nyström, S. (2022). A Path Towards a Possible Future – Adult Students' Choice of Vocational Education. *Vocations and Learning*, 15(1), 111-128. doi:10.1007/s12186-021-09280-6

Karlsson, T. L. (2022). Being someone or doing something: How students in municipal adult education view their future vocation. *Nordic Journal of Vocational Education and Training*, 12(3), 71–94. <https://doi.org/10.3384/njvet.2242-458X.2212371>

Karlsson, T. L. (2023) Adults between school and working life, *Studies in the Education of Adults*, DOI: 10.1080/02660830.2023.2202957

Hultqvist, S., & Hollertz, K. (2021). 'Det är klart de vet vad uppgivenhet betyder' : Kommunikation och språk i vård- och omsorgsutbildning på komvux. *Nordic Journal of Vocational and Educational Training*.

Lave, J., & Wenger, E. (1991). *Situated learning : legitimate peripheral participation*. Cambridge: Cambridge Univ. Press.

Muhrman, K., & Andersson, P. (2022). Adult education in Sweden in the wake of marketisation. *Studies in the Education of Adults*, 54(1), 25-42. doi:10.1080/02660830.2021.1984060

Nylund, M., & Gudmundson, B. (2017). Lärare eller hantverkare? Om betydelsen av yrkeslärares yrkesidentifikation för vad de värderar som viktig kunskap på Bygg- och anläggningsprogrammet. *Nordic Journal of Vocational Education and Training*, 7(1), 64-87. doi:10.3384/njvet.2242-458X.177164

Wenger, E. (1998). *Communities of practice : learning, meaning, and identity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tack och
förlåt!

För framtida frågor, maila gärna: Tobbelasse@gmail.com

Deras resa sett med facit i hand

